

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การนำเสนอในส่วนนี้กำหนดนำเสนอประกอบด้วย การสรุปผล การอภิปรายผล และ ข้อเสนอแนะ สรุปรายละเอียดจะนำเสนอตามลำดับดังนี้

5.1 การสรุป

5.1.1 สรุปข้อมูลทั่วไปส่วนใหญ่ เป็นหญิง (ร้อยละ 62.5) มีอายุมากกว่า 55 ปี (ร้อยละ 34.7) เป็นโสด (ร้อยละ 42.8) การศึกษาปริญญาตรี (ร้อยละ 36.8) อาชีพอื่น ๆ เช่น เป็นแม่บ้าน ว่างาน เป็นต้น (ร้อยละ 27.0) อาชีพเสริมไม่มี (90.3) รายได้มากกว่า 15,000 บาท (ร้อยละ 36.2) รายจ่าย 5,000-10,000 บาท (ร้อยละ 27.5) มีรายรับจากงานประจำ (ร้อยละ 40) มีสมาชิกในครอบครัว 3-5 คน (ร้อยละ 60.2) ไม่เคยทำบัญชีครัวเรือน (ร้อยละ 80.4)

5.1.2 สรุประดับการจัดทำบัญชีครัวเรือน แบ่งเป็น ด้านความรู้ความเข้าใจในการจัดทำบัญชีครัวเรือนในภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย = 3.21) ด้านการตระหนักรู้ต่อการจัดทำบัญชีครัวเรือนภาพรวม อยู่ในระดับ ปานกลาง (ค่าเฉลี่ย = 3.32) และด้านความตั้งใจออมภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย=3.22)

5.1.3 สรุปเปรียบเทียบปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำบัญชีครัวเรือน ดังนี้ (1) ผู้ที่มีเพศต่างกัน ได้แก่ เพศชาย (ค่าเฉลี่ย = 3.22) เพศหญิง (ค่าเฉลี่ย = 3.27) มีการจัดทำบัญชีครัวเรือนภาพรวม χ^2 แตกต่างกัน อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (2) ผู้ที่มีอายุต่างกัน มีการจัดทำบัญชีครัวเรือนโดยรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .023 (3) ผู้ที่มีสถานภาพต่างกัน มีการจัดทำบัญชีครัวเรือนโดยรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (4) ผู้ที่มีอาชีพต่างกัน มีการจัดทำบัญชีครัวเรือนโดยรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .000 (5) ผู้ที่มีรายได้ต่างกัน มีการจัดทำบัญชีครัวเรือนโดยรวม แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .000 (6) ผู้ที่มีรายจ่ายต่างกัน มีการจัดทำบัญชีครัวเรือนโดยรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (7) ผู้ที่มีรายรับต่างกัน มีการจัดทำบัญชีครัวเรือนโดยรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (8) สมาชิกในครอบครัว มีการจัดทำบัญชีครัวเรือนโดยรวม แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5.2 การอภิปรายผล

การอภิปรายผลในส่วนนี้ผู้วิจัยกำหนดอภิปรายผลประเด็นดังนี้

การอภิปรายผลประเด็นที่ 1 ผู้ที่มีเพศต่างกัน มีการจัดทำบัญชีครัวเรือนภาพรวม Y_T แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งมีความแตกต่างกันในบางประเด็นคือ ด้านความตั้งใจออมในการใช้จ่าย Y_3 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าเพศมีบทบาทสำคัญต่อการจัดการบัญชีครัวเรือน โดยเฉพาะอย่างยิ่งความตั้งใจเกี่ยวกับการออมในการใช้จ่าย ซึ่งลักษณะของเพศหญิงจะมีมากกว่าเพศชายเป็นต้น

การอภิปรายผลประเด็นที่ 2 ผู้ที่มีอายุต่างกันมีการจัดทำบัญชีครัวเรือนโดยรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้การจัดทำบัญชีครัวเรือนมีประเด็นย่อย คือ (1) ผู้ที่มีอายุ 20 ปี มีการจัดทำบัญชีครัวเรือนโดยรวม น้อยกว่าผู้ที่มีอายุ 21 – 35 ปี (2) ผู้ที่มีอายุ 20 ปี มีการจัดทำบัญชีครัวเรือนโดยรวม น้อยกว่า ผู้ที่มีอายุ 46 – 55 ปี (3) ผู้ที่มีอายุ 36-45 ปี มีการจัดทำบัญชีครัวเรือนโดยรวม น้อยกว่าผู้ที่มีอายุ 46 – 55 ปี ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้ที่มีอายุมากมีประสบการณ์การเรียนรู้ในการดำรงชีวิตมากกว่า จึงทำให้มีความตระหนักถึงความสำคัญในการจัดทำบัญชีครัวเรือนมากกว่าผู้ที่มีอายุน้อย สอดคล้องกับแนวคิดของ จันทรเพ็ญ ดวงแก้ว (2552) อธิบายว่า การทำบัญชีครัวเรือน สำหรับผู้มีประสบการณ์จะรู้จักประมาณตนเอง มีการวางแผนการใช้จ่ายอย่างรอบคอบ มีสติในการดำเนินชีวิต ซึ่งการวางแผนที่ดีนั้นต้องมีการจดบันทึกข้อมูลที่ถูกต้อง เป็นต้น

การอภิปรายผลประเด็นที่ 3 ผู้ที่มีสถานภาพต่างกัน มีการจัดทำบัญชีครัวเรือนโดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจอธิบายได้ว่า สถานภาพไม่เกี่ยวข้องกับการจัดทำบัญชีครัวเรือนหรือเป็นเพราะว่าบทบาททางสถานภาพไม่ใช่ส่วนสำคัญที่มีอิทธิพลต่อการจัดทำบัญชีครัวเรือน เป็นต้น

การอภิปรายผลประเด็นที่ 4 ผู้ที่มีการศึกษาต่างกัน มีการจัดทำบัญชีครัวเรือนโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจอธิบายได้ว่า ผู้ที่มีการศึกษาดี้อยู่พิจารณาเห็นความสำคัญของการจัดทำบัญชีครัวเรือนมากกว่า โดยเฉพาะอย่างยิ่งการพิจารณาเห็นประโยชน์ที่เกิดจากการจัดทำบัญชีครัวเรือนมากกว่า ดังนั้นระดับการศึกษาจึงมีส่วนสำคัญต่อการจัดทำบัญชีครัวเรือน โดย ชยาภา ภักดีไทย และคณะ (2549) อธิบายว่า ผู้มีการศึกษานกลางจะรับรู้ข้อมูลข่าวสารในระดับปานกลาง ดังนั้นจึงอธิบายได้ว่า ผู้ที่มีการศึกษาต่างกันจะมีการจัดทำบัญชีครัวเรือนแตกต่างกันเป็นต้น

การอภิปรายผลประเด็นที่ 5 ผู้ที่มีอาชีพต่างกัน มีการจัดทำบัญชีครัวเรือนโดยรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจอธิบายได้ว่า การประกอบอาชีพมีส่วนสำคัญต่อการจัดทำบัญชีครัวเรือน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการประกอบอาชีพค้าขาย ซึ่งการจัดทำบัญชีครัวเรือนนั้นเป็นสิ่งที่มีความสำคัญต่อการประกอบอาชีพ ดังนั้นการประกอบอาชีพต่างกันจึงทำให้มีการจัดทำบัญชีครัวเรือนแตกต่างกัน โดย ศุภโชค ภัทวทอง และสมบุญ เจริญจิระตระกูล (2552) อธิบายว่า การบันทึกบัญชีครัวเรือนส่วนใหญ่มีรายได้เพิ่มขึ้น มีค่าใช้จ่ายลดลง หนี้สินลดลง และมีเงินออมเพิ่มขึ้น บันทึกสามารถนำข้อมูลที่จดบันทึกมาบริหารจัดการในการควบคุมพฤติกรรมในการใช้จ่ายซึ่งการที่ประกอบอาชีพก็จะทำให้ทราบว่ารายได้เพิ่มขึ้นจากการทำบัญชีครัวเรือน และทราบว่าค่าใช้จ่ายอะไรที่ลดลงได้ ก็จะทำให้เกิดเงินเหลือและการออมเงินเพิ่มขึ้น

การอภิปรายผลประเด็นที่ 6 ผู้ที่มีรายได้ต่างกัน มีการจัดทำบัญชีครัวเรือนโดยรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อธิบายได้ว่าผู้ที่ค่านึงถึงรายได้มากจะเป็นผู้ที่พิจารณาเห็นความสำคัญของการจัดทำบัญชีครัวเรือนมากกว่า เนื่องจากกว่า การจัดทำบัญชีครัวเรือนจะทำให้

มองเห็นรายได้ที่เพิ่มขึ้นหรือลดลง ดังนั้นการเป็นผู้ที่มีรายได้มากจึงอาจทำให้ตระหนักรู้ถึงการจัดทำบัญชีครัวเรือนมากกว่า โดย อาณัฐพงศ์ ศักดิ์เจริญ (2551) อธิบายว่า การทำบัญชีครัวเรือนทำให้ทราบเงินหรือสินทรัพย์ที่วัดมูลค่าได้ที่ได้รับจากการประกอบอาชีพหรือผลตอบแทนที่ได้จากการให้ผู้อื่นใช้สินทรัพย์ หรือผลตอบแทนจากการลงทุนในรูปแบบต่าง ๆ แสดงว่าผู้ที่มีรายได้มากกว่าก็ย่อมแสวงหาผลตอบแทนจากการลงทุนในรูปแบบต่าง ๆ ได้เพิ่มขึ้น ทั้งดอกเบี้ยรับจากเงินฝากธนาคาร หรือ จากการให้กู้ยืม ทำให้ผู้ที่มีรายได้มากจะเป็นผู้ที่เห็นความสำคัญของการจัดทำบัญชีครัวเรือนมากกว่า เป็นต้น

การอภิปรายผลประเด็นที่ 7 ผู้ที่มีรายจ่ายต่างกัน มีการจัดทำบัญชีครัวเรือนโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 อธิบายได้ว่า ผู้ที่มีรายจ่ายมาก-น้อยต่างกันได้ตระหนักถึงความสำคัญของการจัดทำบัญชีครัวเรือนแตกต่างกัน ดังนั้นจึงทำให้มีพฤติกรรมของการจัดทำบัญชีครัวเรือนแตกต่างกันไปด้วยอาจเป็นเพราะว่าการจัดทำบัญชีครัวเรือนทำให้ทราบรายจ่ายในครัวเรือน โดย สาโรช อังสุมาลิน และคณะ (2551) อธิบายว่า ความต้องการสินเชื่อของครัวเรือนชนบทการมีรายได้อื่น ๆ ที่นอกเหนือจากการเกษตรไม่ว่าจะเป็นรายได้จากการรับจ้างแรงงาน รายได้จากการทำงานในครัวเรือนส่งเงินกลับมา หรือรายได้จากการงานประจำหรือค้าขาย จะมีผลทำให้ความต้องการด้านสินเชื่อลดลง แสดงให้เห็นว่าผู้ที่มีรายได้แตกต่างกันทั้งในเมืองหลวงและชนบท จะมีพฤติกรรมของการจัดทำบัญชีครัวเรือนที่แตกต่างกันในด้านของความตระหนักถึงความสำคัญของการจัดทำบัญชีครัวเรือนที่แตกต่างกัน เพราะมาจากความต้องการและลักษณะการดำรงชีวิตที่แตกต่างกัน เป็นต้น

การอภิปรายผลประเด็นที่ 8 ผู้ที่มีรายรับต่างกัน มีการจัดทำบัญชีครัวเรือนโดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้จะเป็นเพราะว่า ผู้ที่มีการจัดทำบัญชีครัวเรือนไม่ได้คำนึงรายรับมากกว่าจึงไม่ให้ความสำคัญกับการจัดทำบัญชีครัวเรือน

การอภิปรายผลประเด็นที่ 9 สมาชิกในครอบครัว มีการจัดทำบัญชีครัวเรือนโดยรวม แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้จะเป็นเพราะว่า สมาชิกในครอบครัวไม่ใช่เหตุผลสำคัญต่อการจัดทำบัญชีครัวเรือนทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า สมาชิกในครัวเรือนต่างก็มีรายได้เป็นอิสระต่อกันไม่เกี่ยวข้องกันในการใช้จ่าย จึงไม่ใช่เหตุผลสำคัญต่อการจัดทำบัญชีครัวเรือน เป็นต้น

5.3 ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากการศึกษามีดังนี้

ประการที่ 1 การจัดทำบัญชีครัวเรือนด้านความตั้งใจออมในการใช้จ่ายโดยควรมีการส่งเสริมให้เกิดการออมในกลุ่มเพศชายมากกว่าเพศหญิงเนื่องจากว่าเพศหญิงจะมีลักษณะตั้งใจออมมากกว่าเพศชาย

ประการที่ 2 ควรส่งเสริมการจัดทำบัญชีครัวเรือนในกลุ่มผู้ที่มีอายุน้อยกว่าเนื่องจากเห็นความสำคัญของการจัดทำบัญชีครัวเรือนน้อยกว่าผู้ที่มีอายุมาก

ประการที่ 3 ควรส่งเสริมการจัดทำบัญชีครัวเรือนในกลุ่มผู้ที่มีการศึกษาน้อยมากกว่าผู้ที่มีการศึกษาคดี เนื่องจากกลุ่มผู้ที่มีการศึกษาน้อยพิจารณาเห็นความสำคัญของการจัดทำบัญชีครัวเรือนน้อยกว่า เป็นต้น

ประการที่ 4 ควรส่งเสริมกลุ่มอาชีพอื่นยกเว้นกลุ่มอาชีพค้าขาย เนื่องจากว่าเป็นกลุ่มอาชีพอื่น ๆ ครอบคลุมถึงความสำคัญของการจัดทำบัญชีครัวเรือนน้อยกว่า จึงควรส่งเสริมให้ตระหนักถึงความสำคัญของการจัดทำบัญชีครัวเรือนเป็นต้น

ประการที่ 5 ควรส่งเสริมให้มีการจัดทำบัญชีครัวเรือนกลุ่มที่มีรายได้น้อย มีรายจ่ายน้อย เนื่องจากผู้ที่มีรายได้มาก มีรายจ่ายมากจะพิจารณาเห็นความสำคัญของการจัดทำบัญชีครัวเรือนมากกว่า เป็นต้น

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

การส่งเสริมการจัดทำบัญชีครัวเรือน หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรสนับสนุนให้ประชาชนตระหนักถึงความสำคัญของการจัดทำบัญชีครัวเรือน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำบัญชีครัวเรือน ความตั้งใจออม การตระหนักถึงความสำคัญเกี่ยวกับการจัดทำบัญชีครัวเรือน เป็นต้น

มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี